

Türk Din Psikolojisi Dergisi
Turkish Journal for the Psychology of Religion

Sayı: 8 • Aralık 2023 • 157-162
Issue: 8 • December 2023 • 157-162

Prof. Dr. Hüseyin Peker
(1953-2023)

Professor Hüseyin Peker
(1953-2023)

Halime Hilal Taşkın

Doktora Öğrencisi
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
E-posta: hilalalagoz@hotmail.com
Orcid: 0000-0003-0186-3492
Eskişehir / Türkiye

PhD Student
Eskişehir Osmangazi University
Institute of Social Sciences
E-mail: hilalalagoz@hotmail.com
Orcid: 0000-0003-0186-3492
Eskişehir / Türkiye

<https://doi.org/10.59379/tdpd.1397250>

Türk Din Psikolojisi Dergisi
Turkish Journal for the Psychology of Religion

Makale Türü • Article Type Araştırmacı İnceleme • Researcher Review
Geliş Tarihi • Received 28 Kasım 2023 • 28 November 2023
Kabul Tarihi • Accepted 12 Aralık 2023 • 12 December 2023

Ö z e t

1 Ocak 1953 tarihinde doğan, Ondokuz Mayıs ve Giresun Üniversitelerinde çeşitli unvanlarda öğretim üyesi statüsünde 43 yıl akademik çalışmalar yapmış akademisyen bir din psikoloğu olan Hüseyin Peker, 23 Ağustos 2023'te 70 yaşında vefat etmiştir. Bu yazıda, din psikolojisi alanının önemli isimlerinden biri olan Hüseyin Peker'in öğrencisi olan Halil Apaydın ve Mustafa Doğan Karacoşkun'un Peker ile yaşamış oldukları bazı anılarına yer verilmiştir.

A n a h t a r K e l i m e l e r

Din psikolojisi • Din psikoloğu • Hüseyin Peker • Vefat • Hatırat

A b s t r a c t

Hüseyin Peker, an esteemed academic religious psychologist born on January 1, 1953, dedicated 43 years to academic endeavors, serving as a faculty member with various titles at Ondokuz Mayıs and Giresun Universities. He passed away on August 23, 2023, at the age of 70. This article presents recollections from Halil Apaydın and Mustafa Doğan Karacoşkun, both students of Hüseyin Peker—one of the prominent figures in the field of psychology of religion.

K e y w o r d s

Psychology of religion • Psychologist of religion • Hüseyin Peker
Obituary • Memoir

Hüseyin Peker, 1 Ocak 1953 tarihinde Trabzon ili Sürmene ilçesi, eski adı Gilima olan Kahraman köyünde dünyaya gelmiştir. Üç erkek, iki kız çocuğuna sahip bir ailenin ikinci çocuğudur. İlkokulu 1959-1964 yılları arasında köyde tamamlamıştır. Ortaokulu ve lise birinci sınıfı da babasının görevi sebebiyle Adana'da okumuştur. Lise yıllarında babasını trafik kazasında kaybetmiştir. Koç (2022) tarafından yapılan Hüseyin Peker üzerine biyografik bir çalışmada Peker, “Babam imamdı. Ben lise birinci sınıfta okurken babam trafik kazasında vefat etti. Ondan sonra lise ve fakülte hayatım ekonomik açıdan oldukça sıkıntılı geçti. Ancak yaşamış olduğum bu mahrumiyet ve yoksunluğun bende fedakârlık ve yardımseverlik duygusunun artmasında önemli etkisi olduğunu düşünüyorum.” diyerek yaşadığı sıkıntılı günlerin kendisine nasıl olumlu bir etkiye bu- lunduğunu belirtmiştir.

1970 yılında Ankara Atatürk Lisesini bitirmiş ve aynı yıl Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesine kayıt yaptırmıştır. 1974 yılında ise bu fakülteden mezun olmuştur. Peker, 1974 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Psikolojisi alanında başladığı doktora eğitimini araya askerlik görevinin girmesi nedeniyle 1979 yılında tamamlamıştır. Doktora tezinin konusu, Neda Armaner’in akademik danışmanlığında *Din değiştirmede psiko-sosyolojik etkenler* adlı çalışmadır (Kara, 2018). Doktora tez döneminde Zirai Donatım Kurumu Genel Müdürlüğünde memur olarak çalışan Peker, daha sonra 1980 yılında Samsun Yüksek İslam Enstitüsüne öğretim elemanı olarak atanmıştır. 1983 yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Psikolojisi Ana Bilim Dalında yardımcı doçent kadrosuna atanmış ve 1987 yılında doçent, 1994 yılında ise profesör unvanlarını almıştır.

Hüseyin Peker akademik çalışmalarının yanı sıra 1991-1997 tarihleri arasında Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde Felsefe ve Din Bilimlerinde bölüm başkanlığı yapmış, ayrıca yine aynı fakültede 1993-1997 yılları arasında dekan yardımcılığı görevini üstlenmiştir. 23 Aralık 2019 tarihinde ise Giresun Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Din Psikolojisi Bilim Dalına profesör kadrosuyla atanmıştır. Yabancı dil olarak Arapça ve Almanca bilen Peker, evli ve üç kız çocuğu babasıdır (Koç, 2022). Akademik yaşamını Giresun’da sürdürmekteyken 23 Ağustos 2023 tarihinde geçirdiği rahatsızlık sebebiyle vefat etmiştir.

Peker’in Türkiye’de din psikolojisinin gelişimine önemli katkıları söz konusudur. Din pedagojisiyle de akademik düzeyde ilgilenen Peker’in din pedagojisi ile din psikolojisinin kesişim noktasında yayınlanmış dikkate değer eserleri olduğu görülmektedir. Bununla birlikte temel

İslam bilimlerinden tefsir alanında değerlendirilebilecek olan Kur'an-ı Kerim meal çalışmasının olduğu da bilinmektedir (bkz. Kara, 2018). Ayrıca Kur'an merkezli lisansüstü düzeyde verdiği dersler ve özel kitap çalışmaları da bulunan Peker'in Türkiye'de din psikolojisi alanında yetiştirdiği çok sayıda akademisyen öğrencileri bulunmaktadır.

Bu çalışmada, Prof. Dr. Hüseyin Peker'i daha iyi tanımak ve anlamak adına öğrencileri arasında yer alan Amasya Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Halil Apaydın ve Kilis 7 Aralık Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mustafa Doğan Karacoşkun ile yapılan röportajlara yer verilmiştir.

Araştırmacı tarafından Prof. Dr. Halil Apaydın'a yakın zamanda kaybettiğimiz, kendisinin de öğrencisi olduğu din psikolojisinin önemli isimlerinden Prof. Dr. Hüseyin Peker ile ilgili yaşamış olduğu hatıralarını anlatması istenmiştir. Apaydın, din psikolojisi alanında yüksek lisans ve doktora tez danışmanı olan Hüseyin Peker hakkında aşağıdaki hatıralarını paylaşmıştır:

“Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde lisans öğrencisi iken 1993 yılı öğretmenlik uygulaması sürecinin tamamlanmasından sonra ziyaret için değerli hocamın yanına uğramıştım. Öğretmenlik uygulaması sürecinde yaşadığım bir dizi gözlemimi hocamla paylaşmıştım.

Bilindiği gibi hocamız diyalog kurma ve sürdürme konusunda çok başarılı bir akademisyendi. Yeni mezun olacak benim gibi tecrübeye ihtiyacı olan arkadaşlarımız için hep yol gösterici olma çabasında idi. Bana fakülte eğitimimi tamamladığımda ne tür olanaklarım olduğunu sormuştu. Ben de kendisine öğretmenlik düşündüğümü ama aynı zamanda lisansüstü eğitime de devam etmek arzusunda olduğumu söylemiştim. Bunun üzerine hocam bana iyi düşündüğümü; özellikle akademisyen olma konusunda bende potansiyel olduğunu söyledikten sonra bir konuda hatırlatmaları olacağını söyledi. Malum o yıllar ülkemizde kılık-kıyafet ve buna dönük tercihler konusu geçmişte olduğu gibi o günlerde de sıkıntılıydı. Öğrencilik yıllarımda sakallı idim. Öğretmenlik Uygulaması sürecinde sakalların kesilmesi zorunlu olduğundan hocamı ziyarete gittiğimde öğretmenlik uygulaması yeni bitmiş Bahar yılı başları idi ve ben henüz sakallarımı uzatmaya başlamamıştım. Hocam bana kendisinin kılık kıyafet konusunda bir takıntısının olmadığını; her bireyin bu konudaki tercihlerinin saygıyı hak ettiğini söyledikten sonra bana dönerek: “Ülkemizin içinde bulunduğu bugünkü atmosferde insanlar hep dış görünüşlerine göre değerlendiriliyorlar ve maalesef üniversitelerde (ilahiyat

fakülteleri de buna dâhil) sakallı lisansüstü öğrenci ve akademisyen konusunda mesafeli bir anlayış var. Sen başarılı bir öğrencisin ve gelecek vadediyorsun. Yanlış anlamazsan lisansüstü eğitim ve devamında akademisyenlik düşüneceksen öğretmenlik uygulaması sürecinde kestiğin sakallarını bundan sonra istersen uzatma” dedi. O gün aramızda geçen bu diyalog ile benim akademik yürüyüşüm başladı derslem abartılı olmaz kanaatindeyim. O gün hocamla aramızda geçen diyalogda hocamın yanlış anlaşılma ve kırmama konusundaki jest, mimik ve ses tonunu hala hatırlıyorum.

Akademik yürüyüşüm 1993 yılında yüksek lisans eğitimi ile başladı, 1994 yılında araştırma görevlisi olarak atandım ve 1996 yılında yüksek lisans eğitimini, 2001 yılında da doktoramı değerli hocamın danışmanlığında tamamladım.

Değerli hocamı sevgiyle ve saygıyla anıyorum. Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun.”

Peker’in bir diğer öğrencisi olan, Kilis 7 Aralık Rektörü Prof. Dr. Mustafa Doğan Karacoşkun da din psikolojisinin önemli isimlerinden Prof. Dr. Hüseyin Peker hakkında aşağıdaki hatıralarını paylaşmıştır:

“Merhum Hocam Prof. Dr. Hüseyin Peker, çok naif ve öğrencilerini motive edebilen, akademik çalışmalara teşvik eden, sıcakkanlı, dostane davranan bir insandı.

Ben yüksek lisansa başladığımda, Samsun'un bir ilçesinde müftülüğe bağlı olarak imam-hatiplik görevine devam ediyordum. Bir ara, ilçe müftüsünün anlayış göstermemesi nedeniyle zaman zaman derslere devam konusunda zorlanıyordum. Öyle ki yeri geldi üst üste iki hafta derslere devam edemedim. Ödevlerimi ve sorumluluklarımı yerine getirmeme ve alanla ilgili okumalara ağırlık vermeme rağmen, dersleri işim nedeniyle istemeden de olsa aksatmak canımı sıkılmış, hocamı da zorda bırakmamak adına kendisine bilgi verip yüksek lisansı bırakmayı düşünmüştüm. Fırsat bulur bulmaz, derdimi ve ne yapmak istediğimi anlatmak için odasına gittiğimde, beni rahatlatmış ve halden anladığını, her hâlükârda ben devam edip çalıştığım sürece desteklediğini ifade edip bunu davranışlarıyla da hissettirmişti. Öyle ki, yeni baştan ve yeni bir aşkla kaldığım yerden hem de bu mahcubiyete binâen, daha çok çalışıp okuyarak/yazarak devam etmekten başka yol kalmamıştı. Çok sevdiğim akademik yolculuğum devam edeceği için kendimi inanılmaz iyi hissetmiş ve Hüseyin Hocama minnet ve şükran duyguları beslemiştim. Beni, bugün hâlâ yüksek lisans/doktora ders döneminde olup da çalışan ve uzaktan derslere katılmak durumunda olan arkadaşlarım çok iyi anlayacaktır

eminim. İşte Hüseyin Peker hocam, benim için hep böylesine destek oldu, her şeyden önce iyi bir insan, sonrasında da iyi bir bilim adamı olmanın önemini her haliyle öğretti.

Doçentlik başvuru sürecimden profesörlük sürecine kadar her aşamada, varlığı ve desteği hep güç verdi, yol açtı, özgüven aşıladı ve onun desteklerinin meyvesi olarak çok sayıda yayına imza atmak nasip oldu Allah'a şükürler olsun. Benim Sevgili Hocam, o derece nezaketli bir insan idi ki, bana rektörlük görevine başladığım günden itibaren yüz yüze ve telefonla her görüşmemizde sürekli "Sayın Rektörüm" şeklinde hitap ederdi. Hâlbuki bu şekilde hitap etmesi, özel günlerde benden önce araması beni hep ezmiştir. Bu durum beni ona karşı mahcup kılmıştır. Bu durumu da kendisine sıklıkla ifade etmişimdir. Çünkü geldiğim her aşamadaki pozisyon ve görevde onun desteği ve katkısı varken, ben kim ve ne olursam olayım o hep benim pek kıymetli hocam olmaya devam etmiş ve edecektir. Bilimsel nosyonu ve alanımızdaki herkese ufuk açan eserleri ile Hüseyin hocam, alanımızın yeri doldurulamayacak hocası olarak; imanlı bir kalp, nezih bir hayat ve çok sayıda istifade edilecek eserler bırakarak, çok yakın bir zaman önce, "Ne uzak ne yakın bize ölüm/ Ölümsüzlüğü tattık ne yapsın bize ölüm" dizelerinde ifade edilen o güçlü tevekkül haliyle Hakka yürümüş ve kalbimize derin hüznü salmıştır.

Kalan hoş bir sadâdır geriye... Kalbimiz ve duamız daim olacaktır O'na... Rahmet olsun O'na ve mekânı cennet olsun..."

K a y n a k l a r

Kara, M. (2018). Bir Kur'ân mütercimi olarak Prof. Dr. Hüseyin Peker: Hayatı, eserleri, hocaları ve öğrencileri. *Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 11, 313-341.

Koç, M. (2022). Türk din psikolojisinde öncü bir isim: Hüseyin Peker üzerine biyografik bir araştırma. *Türk Din Psikolojisi Dergisi*, 5, 169-231.